

**DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT**

Statsråden

Stortinget
Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Deres ref
MH/fg

Vår ref
14/1726

Dato
29.10.2014

Dokument 8:14 S (2014 - 2015) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Knut Storberget, Else-May Botten og Ingvild Kjerkol om å sikre konkurransedyktige rammebetingelser i meierisektoren

Jeg viser til brev datert 22.10.14 fra Stortinget v/næringskomiteen. Brevet gjelder forslag fra stortingsrepresentantene Knut Storberget, Else-May Botten og Ingvild Kjerkol om å sikre konkurransedyktige rammebetingelser i meierisektoren. Komiteen ber om departementets vurdering av det oversendte representantforslaget (heretter benevnt som forslaget).

Regjeringen ønsker sterkere konkurranse i næringsmiddelindustrien og jeg er derfor enig med forslagsstillerne i at økt konkurranse i meierisektoren er viktig.

Markedsordningen for melk

Ny markedsordning for melk ble iverksatt 1. januar 2004. Hovedformålet med endringen var å bidra til økt konkurranse i meierivaremarkedet. Prisutjevningsordningen for melk er en del av markedsordningen for melk og har som formål å regulere prisdifferensieringen av melk som råvare til ulike anvendelser, og samtidig gi melkeprodusenter muligheter for å kunne realisere jordbruksavtalens målpris på melk uavhengig av melkeanvendelse og lokalisering av produksjonen. I økonomisk forstand er prisutjevningsordningen for melk en innenlands prisdiskriminering hvor en gjennom høyere pris på flytende melkeprodukter og fløte finansierer lavere pris på modnet ost, geitemelksprodukter, smør og industriprodukter. Prisutjevningsordningen brukes i tillegg til å hente inntekter som dekker ulike formål som innfrakttilskudd på melk, eksportstøtte og konkurransepolitiske tiltak. Prisutjevningsordningen i seg selv er et null-sum-spill som ikke berører statsbudsjettet.

Om konkurransepolitiske tiltak og forslaget

Forslaget går ut på å gjennomgå de konkurransepolitiske tiltakene i prisutjevningsordningen for melk. De eksisterende konkurransepolitiske tiltakene har tre elementer:

- Innenfor alle områder av foredling av meierivarer i Norge der Tine er dominerende aktør, har de uavhengige aktører rabatt på satsene i prisutjevningsordningen.
- Spesiell kapitalgodtgjørelse til alle uavhengige meierier som mottar melk fra egne leverandører.
- Særskilt distribusjonstillegg som et sært tillegg for Q-meieriene. Bakgrunnen var at Q-meieriene fra starten hadde en merkostnad ved distribusjon til butikk i forhold til Tine.

I 2013 var de reelle utbetalingene fra disse ordningene om lag 122 mill. kroner.

I 2012 ble konkurransen i meierimarkedet og de konkurransepolitiske tiltakene evaluert av Landbruksdirektoratet (daværende Statens landbruksforvaltning). De konkluderte blant annet med at det blir gradvis økt konkurranse i det norske markedet, de konkurranserettete tiltakene har virket etter hensikten men at de konkurranserettete tiltakene må videreføres for å bidra til at man fortsatt skal ha flere aktører i meierivaremarkedet.

Basert på denne evalueringen ble forskrift om prisutjevningsordningen for melk endret 1. juli 2013 av Stoltenbergregjeringen:

- Satsen for differensierte avgifter og tilskudd ble økt med 2 øre til 27 øre
- Det ble ikke gjort prinsipielle endringer i ordningen med spesiell kapitalgodtgjørelse.
- Satsen for særskilt distribusjonstilskudd til Q-meieriene ble redusert med 10 øre til 50 øre, mens volumgrensen økte med 20 mill. liter til 100 mill. liter.

Jeg registrerer nå at representantene for Arbeiderpartiet mener at den løsningen de selv innførte så sent som 1. juli 2013 ikke lenger er god nok. Jeg registrerer også at representantene i forslaget ønsker et sterkt samvirke og at dagens markedsbalanseringssystem videreføres. Samtidig ønsker de økt konkurranse. Min vurdering er at forslaget fra representantene, samlet sett, vil måtte innebære lavere markedsandeler for samvirket. Jeg mener det er ønskelig med en slik utvikling og er glad for at Arbeiderpartiet nå tilkjennegir en ny kurs.

En helhetlig politikk

Konkurransen i meierisektoren er avhengig av mange flere elementer enn de konkurransepolitiske tiltakene som omtales i forslaget. Regjeringen ønsker sterkere konkurranse i næringsmiddelindustrien. I den forbindelse har jeg blant annet nedsatt et utvalg som skal evaluere systemet for balansering av råvaremarkedene i jordbruket. Utvalget ledes av professor Erling Hjelmeng. Utvalget skal gjennomgå dagens system for regulering av råvaremarkedene i jordbruket og legge fram forslag til alternative måter å legge til rette for markedsbalansering på. Formålet med gjennomgangen er å legge til rette for økt konkurranse og bedre ressursutnyttelse i verdikjeden sett under ett. Utvalget skal legge fram sine forslag innen 1. juni 2015. Jeg ser fram til å motta forslagene som kan stimulere til økt konkurranse gjennom for eksempel å fjerne reguleringer eller gjøre markedsbalanseringen mindre avhengig av samvirkeorganisasjonene.

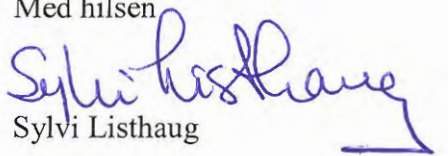
Konkurransen i meierimarkedet er også sterkt begrenset av kvoteordningen for melk, som både begrenser produksjonsmulighetene og mulighetene for å flytte melkeproduksjonen mellom fylker. Jeg vil vise til at regjeringen allerede har gjennomført reformer på dette

området som på sikt kan øke konkurransen også på industrileddet. Regjeringen vil også sette ned et utvalg som skal se på produksjonsregionene for kumelk og forslagene fra denne arbeidsgruppen skal behandles i forbindelse med jordbruksoppgjøret 2015.

Regjeringen jobber kontinuerlig med økt konkurranse i næringsmiddelindustrien

Regjeringen ønsker sterkere konkurranse i næringsmiddelindustrien. Jeg er enig med forslagsstillerne i at økt konkurranse i meierisektoren er viktig. Forslaget fra representantene Storberget, Botten og Kjerkol tar kun tak i de særskilte konkurransepolitiske tiltakene i prisutjevningsordningen for melk. I tillegg til å se på disse tiltakene vil jeg også vurdere andre områder som er viktig for å bedre konkurransen i meierisektoren. Jeg vil vurdere flere forslag i jordbruksoppgjøret, gjennom forskriftsendringer og som oppfølging av utredninger som blir ferdige i 2015 som kan bidra til økt konkurranse i meierimarkedet.

Med hilsen

Sylvi Listhaug